

VEILIGHEIDSREGIO
MIDDEN- EN WEST-BRABANT

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Op weg naar de Omgevingswet

INHOUDSOPGAVE

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE LEEFOMGEVING

4

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Een veilige, duurzame en aantrekkelijke regio
Midden- en West-Brabant nu en in de toekomst.

18

OMGEVINGSVEILIGHEID

Aandacht voor de risico's in het gebruik en
transport van gevaarlijke stoffen in onze omgeving.

22

EVENEMENTEN

Van braderie tot festival en wielerronde,
veilige evenementen mogelijk maken.

26

ENERGIETRANSITIE

De overgang naar nieuwe energiesystemen
met aandacht voor veiligheid.

30

KLIMAATADAPTATIE

Anticiperen op de gevolgen van de
klimaatverandering voor onze veiligheid.

34

VERDICHT WONEN

De woningbouwopgave verantwoord veilig mogelijk maken.

38

CIRCULAIRE ECONOMIE

Een kringlooeconomie met aandacht voor veiligheid.

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Een veilige, duurzame en aantrekkelijke regio
Midden- en West-Brabant nu en in de toekomst.

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

VOORWOORD

In een compacte en dichtbevolkte regio is het inrichten van de omgeving niet makkelijk. Functies zoals wonen, werken, reizen en recreëren raken elkaar en dat brengt risico's met zich mee. Bijvoorbeeld risico's op brand, op incidenten met gevaarlijke stoffen, overstroming of risico's bij extreem weer. Wij vinden het belangrijk dat veiligheid wordt meegewogen bij de keuzes over de inrichting, het ontwerp en het gebruik van onze leefomgeving. We geven onze visie op een veilige leefomgeving en vertellen graag wat wij verstaan onder een (fysiek) veilige leefomgeving en hoe wij kunnen helpen dit thema een plek te geven in de kerninstrumenten van de Omgevingswet, zoals de omgevingsvisie en het omgevingsplan.

Veiligheid in een veranderende omgeving

Midden- en West-Brabant is een grote en veelzijdige regio met ruim 1,2 miljoen inwoners, mooie natuur, veel evenementen en een groeiende economie. Dit brengt risico's met zich mee, zoals risicovolle industrie en een uitgebreide infrastructuur met transport over spoor, weg en door de lucht. Tegelijkertijd verandert onze omgeving in rap tempo.

In Nederland staan we voor een aantal maatschappelijke opgaven, die zowel lokaal als regionaal, nationaal en internationaal spelen. Grote en complexe opgaven zoals de gevolgen van de klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie, bereikbaarheid en woningbouw zullen onze omgeving flink veranderen. Deze veranderingen brengen ook nieuwe, gecombineerde risico's en onbekende risico's met zich mee.

Risico's die de gezondheid en veiligheid van de inwoners van het gebied kunnen aantasten en de continuïteit van onze samenleving kunnen ontwrichten.

De inrichting van de leefomgeving bepaalt daarmee in belangrijke mate de veiligheid en gezondheid in een gebied en vormt een voorwaarde voor een duurzame, maatschappelijke en economisch waardevolle omgeving.

Maar we hebben een lange traditie van ons aanpassen. In een nieuwe dynamiek waarin inwoners, maatschappelijke organisaties, markt en overheid samenwerkingsverbanden met elkaar aangaan en nieuwe initiatieven ontplooiën, benutten we deze maatschappelijke opgaven als kansen om vooruit te komen en tegelijkertijd het mooie van Brabant te behouden voor de generaties na ons.

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Een veilig, aantrekkelijk en aangenaam Midden- en West-Brabant nu en in de toekomst. Dat is wat ons drijft en ons verbindt. Wonen, werken en recreëren in een ondernemende regio met ruimte voor ontwikkeling en innovatie, waar inwoners, ondernemers, instellingen en overheden op hun eigen manier initiatieven ontplooiën en zo veiligheid met de economische, sociale en ecologische waarden in onze leefomgeving verweven.

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant werkt 24/7 aan het voorkomen, beheersen en bestrijden van traditionele en nieuwe incidenten en crises. Daarbij houden we risico's voorspelbaar door deze te signaleren en te duiden, maken we risico's hanteerbaar door kans en impact te beperken, de samenleving erop voor te bereiden, de juiste middelen in te zetten als het (dreigt) mis te gaan en bij te dragen aan herstel.

Onze verantwoordelijkheden

Als veiligheidsregio staan we voor het beschermen van de (fysieke) veiligheid en het beperken van de gevolgen van onveiligheid op de continuïteit van de samenleving. We voelen de verantwoordelijkheid onze omgeving te ondersteunen in het maken van de juiste keuzes voor de bescherming en ontwikkeling van onze leefomgeving.

We werken vanuit onze wettelijke grondslag in de Wet veiligheidsregio's, samen met onze partners aan een gezonde en veilige (fysieke) leefomgeving. Daartoe beschikken we over objectieve en geverifieerde informatie, kennis en expertise over de gehele veiligheids- en gezondheidsketen van proactie tot het

daadwerkelijk optreden bij incidenten en crises en de nazorg. Samen zoeken we naar mogelijkheden en staan we het bevoegd gezag bij in het op verantwoorde wijze invulling geven aan de beleidsvrijheid binnen de Omgevingswet.

Onze aanpak

Wij werken in Midden- en West-Brabant aan een regio waar inwoners in alle gevallen goed voor zichzelf en elkaar kunnen zorgen. Als Veiligheidsregio kunnen en willen wij dat niet alleen. Dat lukt alleen samen. Met overheidsorganisaties; bedrijfsleven; hulpverleners; onderwijs; zorg én inwoners zelf. We gaan op zoek naar de kwetsbaarheden en risico's in onze regio rond (fysieke) veiligheid en gezondheid. Van daaruit zoeken we met elkaar naar

oplossingen. Daar waar mogelijk kiezen we voor een wijkgerichte aanpak. Dat is namelijk concreet, herkenbaar én dichtbij.

Mission statement

We zijn een betrouwbare partner in veiligheid en veerkracht. Samen maken we de regio veiliger.

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant zet haar kennis en ervaring graag in om gemeenten en initiatiefnemers te ondersteunen in het proces van visie- en planvorming tot en met realisatie en gebruik.

Omgevingskwaliteit is een samenspel van afwegingen en keuzes. Variabelen zoals leefbaarheid, gezondheid, mobiliteit, werkgelegenheid, duurzaamheid, financiën én veiligheid worden gewogen en in elkaar gevlochten tot een ambitie.

ONZE AMBITIE

De meerwaarde van de veiligheidsregio? Vanaf het prille initiatief samen nadenken hoe we gebieds- en planontwikkeling tot een verantwoorde, veilige realiteit kunnen maken.

Daarin kunnen we ondersteunen bij:

- Risico-inventarisatie en -analyse
- Visievorming en beleidsontwikkeling
- Beleidsuitwerking en procesondersteuning
- Specialistische inhoudelijke advisering
- Regel- en risicogerichte toetsing
- Risicomonitoring via toezicht.

Veiligheid wordt aan de voorkant van het proces meegewogen. Reparatie achteraf, omdat de 'paragraaf veiligheid' onvoldoende is uitgewerkt, kan de ruimtelijke structuur en ontwerpqualiteit schaden en kost veel geld.

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

De Omgevingswet komt eraan. Een nieuwe wet met een nieuw instrumentarium die de balans tussen het benutten en beschermen van de (fysieke) leefomgeving zal versterken. De nieuwe wet beoogt een samenhangende benadering, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming.

Met de Omgevingswet worden de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigd en samengevoegd.

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant zet haar kennis en ervaring graag in om gemeenten en initiatiefnemers te ondersteunen in het proces van visie- en planvorming tot en met realisatie en gebruik.

Omgevingskwaliteit is een samenspel van afwegingen en keuzes. Variabelen zoals leefbaarheid, gezondheid, mobiliteit, werkgelegenheid, duurzaamheid, financiën én veiligheid worden gewogen en in elkaar gevlochten tot een ambitie.

De meerwaarde van de veiligheidsregio?

Vanaf het prille initiatief samen nadenken hoe we gebieds- en planontwikkeling tot een verantwoorde, veilige realiteit kunnen maken.

Daarin ondersteunen we bij:

- Risico-inventarisatie en -analyse
- Visievorming en beleidsontwikkeling
- Beleidsuitwerking en procesondersteuning
- Specialistische inhoudelijke advisering
- Regel- en risicogerichte toetsing
- Risicomonitoring via toezicht.

Veiligheid wordt aan de voorkant van het proces meegewogen. Reparatie achteraf, omdat de 'paragraaf veiligheid' onvoldoende is uitgewerkt, kan de ruimtelijke structuur en ontwerp kwaliteit schaden en kost veel geld.

Onze adviespositie binnen de Omgevingswet

Het wettelijke uitgangspunt om te adviseren bij het opstellen van omgevingsvisies en daaropvolgend omgevingsplannen, is terug te vinden in de Wet veiligheidsregio's (Wvr)¹ en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)². In het kader van de Omgevingswet is het inventariseren van en adviseren over risico's van branden, rampen en crises een belangrijke verantwoordelijkheid en taak van de veiligheidsregio. We zijn daarmee medeverantwoordelijk voor een veilige leefomgeving.

DE OMGEVINGSWET EN DE VEILIGHEIDSREGIO

Bij de visie-, plan- en besluitvorming moet dan ook rekening worden gehouden met het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises, de mogelijkheden voor personen om zich in veiligheid te brengen en de mogelijkheden voor geneeskundige hulpverlening. Om dit op de juiste manier te verwerken is het nuttig dat de veiligheidsregio vroegtijdig wordt betrokken.

¹ Artikel 10 Wet veiligheidsregio's

² Artikel 5.2 Besluit kwaliteit leefomgeving

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

De kwaliteit van de fysieke leefomgeving is leidend beginsel binnen de Omgevingswet. Het motto 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit' wordt daarbij gezien als de essentie. De Omgevingswet ziet veiligheid en gezondheid als het fundament van de fysieke leefomgeving.

Een veilige leefomgeving is een omgeving waarin burgers veilig kunnen wonen, werken, recreëren en reizen. Een omgeving waarin risico's naar redelijkheid mogelijk worden voorkomen, beheerst en begrenst. Waar deze in de visie en planvorming zorgvuldig zijn afgewogen en gecommuniceerd.

In onze visie bestaat een veilige leefomgeving in ieder geval uit een veilige;

- gebouwde omgeving;
- industriële omgeving;
- natuurlijke omgeving;
- sociaal-maatschappelijke omgeving;
- mobiliteit (verkeer en vervoer);
- vitale infrastructuur en voorzieningen;
- publieke gezondheid.

Voor elk van de voorgenoemde thema's geldt het uitgangspunt dat we met elkaar zorgdragen voor (fysieke) veiligheid en het voorkomen van ontwrichting van de continuïteit van de samenleving door zorg te dragen voor:

- veilige bouwwerken en omgeving;
- een zelf- en samenredzame samenleving
- het beschermen van (zeer) kwetsbare doelgroepen;
- mogelijkheden te creëren voor effectieve hulpverlening;

Een bewuste inrichting van de leefomgeving levert een belangrijke bijdrage aan het creëren en behouden van een veilige leefomgeving en draagt daarnaast ook bij aan een duurzaam vestigingsklimaat, economische ontwikkeling en sociale veiligheid.

We vinden het belangrijk dat een gezonde en veilige leefomgeving wordt meegenomen in omgevingsvisies en omgevingsplannen en wordt meegewogen bij het afgeven van omgevingsvergunningen.

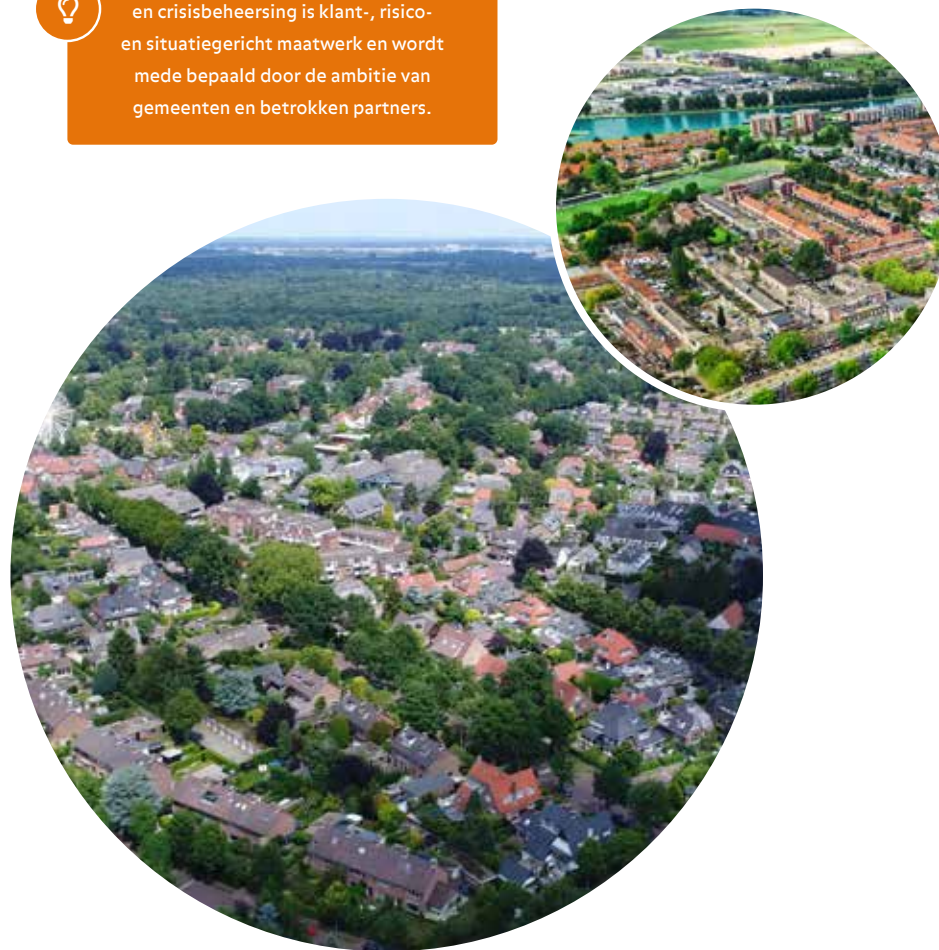
Daarbij benadrukken we dat er niet één passend antwoord is op de vraag hoe een veilige leefomgeving geborgd kan worden. Ieder gebied heeft namelijk andere karakteristiek en kent andere risico's. Elk bevoegd gezag kan daarin eigen prioriteiten stellen en keuzes maken. We zien het belang van een veilige

EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

leefomgeving als belangrijke basis voor onze brandweezorg en crisisbeheersing, indien zich toch een incident of crisis voordoet.

Maatwerk

Advisering, incidentbestrijding en crisisbeheersing is klant-, risico- en situatiegericht maatwerk en wordt mede bepaald door de ambitie van gemeenten en betrokken partners.

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

VAN VISIE NAAR REALISATIE

Rijk, provincie en gemeenten stellen ieder samen met ketenpartners, initiatiefnemers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en inwoners een strategische visie op voor de lange termijnontwikkeling van de (fysieke) leefomgeving. Deze omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving en gaat in op de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.

Kortom: een omgevingsvisie is integraal, gebiedsgericht en de samenwerking tussen alle betrokkenen bij de (fysieke) leefomgeving staat centraal.

De omgevingsvisie en de veiligheidsregio

De Omgevingswet biedt niet alleen een inhoudelijke opgave, maar juist ook een procedurele. In het totstandkomingsproces van de omgevingsvisies is continu sprake van een wisselwerking tussen inhoud en proces. Vanuit het proces worden inhoudelijke keuzes gemaakt, en vanuit de inhoudelijke keuzes wordt het proces ingericht. Om gericht en goed te kunnen adviseren is het van belang dat de veiligheidsregio een bijdrage kan leveren op inhoud als ook een rol krijgt in het (vervolg)proces.

Inhoudelijk adviseren de veiligheidsregio's vanuit een duidelijke visie op een veilige en gezonde (fysieke) leefomgeving. Die visie bestaat uit een aantal richtinggevendende principes voor een veilige leefomgeving en is vertaald in algemene kernwaarden en ontwerpprincipes.

Kernwaarden veiligheidsregio's

Kernwaarde 1:

De kwaliteit van de leefomgeving wordt mede bepaald door (fysieke) veiligheid.

Omgevingskwaliteit

(Fysieke) veiligheid vormt een onderdeel van de omgevingskwaliteit. Een veilige leefomgeving draagt bij aan een goede omgevingskwaliteit en de continuïteit van de samenleving en verbetert daarmee het vestigingsklimaat voor burgers, bedrijven en instellingen in een gebied.

Concreet betekent dit dat veiligheidsregio's streven naar vroegtijdige betrokkenheid bij de totstandkoming van de omgevingsvisies. Dat waarborgt de aandacht voor fysieke veiligheid zodat het meegenomen kan worden in de integrale afwegingen bij ontwikkelingen en innovaties.

Kernwaarde 2:

Samen werken aan een veilige (fysieke) leefomgeving.

Veilige leefomgeving

We streven samen met betrokken partijen in een gebied, zoals bestuursorganen (rijk, provincies, gemeenten), maatschappelijke organisaties, initiatiefnemers, bedrijven, inwoners en ketenpartners naar een veilige leefomgeving.

Een veilige leefomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij alle partijen verantwoordelijkheid nemen voor hun deel van de risico's. We streven daarom naar een goede samenwerking met alle partners. In deze samenwerking maken we gebruik van onze kennis en expertise en actuele informatie over veiligheid en risico's in de fysieke leefomgeving waarin we de diverse belangen afwegen. Hierbij kijkt de veiligheidsregio naar o.a. naar de risico's op brand, opslag, vervoer en gebruik van gevaarlijke stoffen, risico's bij evenementen en bereikbaarheid voor de hulpdiensten. Ook kijken we naar de gevolgen van ontwikkelingen i.h.k.v. klimaatverandering, energietransitie, circulaire economie en de mogelijke gevolgen daarvan voor uw en onze veiligheid.

Samen willen we deze ontwikkelingen op een verantwoorde wijze een plek geven in onze leefomgeving en bieden we handelingsperspectieven hoe we risico's voorkomen en omgaan met situaties waarin zich een crisis of incident voordoet.

Daarmee willen we niet alleen de risico's, maar ook de mogelijkheden voor ontwikkeling in de gemeente inzichtelijk maken.

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

VAN VISIE NAAR REALISATIE

Kernwaarde 3:

De (fysieke) leefomgeving wordt vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor veiligheid.

Ontwerpprincipes a

Voorkomen of beperken van risico's vergroot de veiligheid;

Ontwerpprincipes b

Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid;

Ontwerpprincipes c

Bouwwerken en omgeving bieden bescherming;

Ontwerpprincipes d

Bouwwerken en gebieden zijn veilig te verlaten;

Ontwerpprincipes e

De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk.

Ontwerpprincipes f

Mensen krijgen onder alle omstandigheden passende medische zorg.

Ontwerpprincipes

De leefomgeving wordt aan de hand van de ontwerpprincipes voor fysieke veiligheid ontwikkeld. De veiligheidsregio reikt het bevoegd gezag de ontwerpprincipes voor een veilige leefomgeving aan. In de ontwerpprincipes is sprake van een zekere volgorde: van het voorkomen van het risico tot acute hulpverlening bij een crisis.

Kernwaarde 4:

Iedereen is bekend met risico's en weet hoe te handelen wanneer dat nodig is.

In het omgevingsplan kunnen daar vervolgens planregels en eventuele omgevingswaarden aan gekoppeld worden.

Risico's

Een samenleving is nooit zonder risico's. Inzichtelijk maken van de risico's (transparantie) en het bieden van een daaraan verbonden handelingsperspectief, draagt bij aan de zelfredzaamheid en samenredzaamheid.

Mensen die in een gebied wonen, werken of verblijven weten welke risico's op hen van toepassing zijn, hoe ze zich kunnen voorbereiden en wat ze kunnen doen in crisissituaties. Daarbij hoort ook kennis van de inrichting van de omgeving en handelingsperspectieven.

Risicocommunicatie (voor een incident) onderscheiden we van crisisscommunicatie (tijdens een crisissituatie). Door mensen vooraf te informeren over wat te doen tijdens een crisis kan hun handelingsperspectief en zelfredzaamheid worden vergroot.

Crisiscommunicatie tijdens een incident is een verantwoordelijkheid van de burgemeester van de gemeente waar het incident zich voordoet. Via crisiscommunicatie kan handelingsperspectief worden gegeven aan burgers in de omgeving van een incident.

Fysieke veiligheid in de omgevingsvisie

Door het opnemen van een veiligheidsparagraaf in de omgevingsvisie met een vermelding van de kernwaarden veiligheidsregio's en de vroegtijdige en structurele betrokkenheid van de veiligheidsregio in alle processen van de kerninstrumenten onder de omgevingswet wordt een basis gelegd voor een veilige fysieke leefomgeving.

OMGEVINGSVEILIGHEID

Aandacht voor de risico's in het gebruik en transport van gevaarlijke stoffen in onze omgeving.

OMGEVINGSVEILIGHEID

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Dagelijks vindt er transport van gevaarlijke stoffen plaats over de weg, het water, het spoor en ondergronds via buisleidingen. Daarnaast worden gevaarlijke stoffen geproduceerd, bewerkt en opgeslagen binnen een bedrijf. Aan het vervoer en het gebruik van gevaarlijke stoffen zijn risico's verbonden. Om met gevaarlijke stoffen te werken moeten vervoerders of ondernemers van bedrijven zich houden aan strenge veiligheidsseisen. Ondanks alle genomen veiligheidsmaatregelen kan er altijd een ongeval plaatsvinden waarbij gevaarlijke stoffen vrijkomen.

Omgevingsveiligheidsbeleid in het kader van de Omgevingswet biedt de kaders om een gebied zo in te kunnen richten op basis van een omgevingsplan dat mensen die er wonen of werken voldoende zijn beschermd bij ongevallen met gevaarlijke stoffen.

De betekenis van 'voldoende bescherming' kan in een woonwijk anders zijn dan op een industrieterrein. Door vooraf na te denken en doeltreffende maatregelen te treffen, kunnen mensen die in het gebied wonen of werken worden beschermd, bijvoorbeeld door afstand te houden of mensen in het gebied de mogelijkheid te bieden om te vluchten of schuilen.

In het omgevingsveiligheidsbeleid is naast het instrument plaatsgebonden risico, het instrument aandachtsgebieden geplaatst om invulling te geven aan het beschermen van de omgeving. Als er toch een ongeval gebeurt, is het nodig de omgeving te beschermen tegen gevaren als brand, explosie of een gifwolk. Omgevingsveiligheid richt zich op de balans tussen activiteiten met gevaarlijke

stoffen en inrichting van de omgeving. De bescherming en eventueel te treffen maatregelen zijn op de omgeving gericht.

Aandachtspunten:

- Rekening houden met de aandachtsgebieden (brand, explosie en gifwolk).
- Indien mogelijk afstand houden tot de risicobron bij het toelaten van nieuwe gebouwen of wijzigingen van gebruiksfuncties.
- Beperk grote aantallen personen in de omgeving van de risicobron en houdt in het bijzonder rekening met de zeer kwetsbare objecten zoals kinderdagverblijven en zorginstellingen waar verminderd zelfredzame personen in verblijven.
- Zorgen dat de vlucht- en/of schuilmogelijkheden zijn afgestemd op het aantal aanwezige personen.

- Dit kan door het situeren van vluchtwegen van de activiteit met gevaarlijke stoffen af, te zorgen voor verschillende ontsluitingswegen en te zorgen dat de schuilmogelijkheden groot genoeg zijn.
- Vooraf onderzoeken welke omgevingsmaatregelen kunnen worden getroffen om de gevolgen van een incident te beperken. Bijvoorbeeld om de verspreiding van een plasbrand te beïnvloeden of een wal die bij een explosie scherven tegen houdt en wellicht zelfs de drukgolf deels kan afbuigen.

EVENEMENTEN

Van braderie tot festival en wielerronde,
veilige evenementen mogelijk maken.

EVENEMENTEN

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Binnen onze veiligheidsregio vinden jaarlijks verschillende evenementen plaats variërend van kleine braderieën tot grote festivals. Hierbij is een tendens waarneembaar dat het aantal en de complexiteit van evenementen nog steeds toeneemt.

Om evenementen ordelijk en veilig te laten verlopen, moet er met allerlei aspecten rekening worden gehouden. Bij het opstellen van een omgevingsvisie is het wenselijk om stil te staan bij evenementen in de gemeente en hoe hier mee wordt omgegaan. Nadat strategische keuzes zijn vastgelegd in de omgevingsvisie kunnen in het omgevingsplan regels worden opgenomen om veiligheid en gezondheid te borgen.

Aandachtspunten:

- In basis: rekening houden met de thema's bereikbaarheid, bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.
- Afweging maken wat de invloed is op de omgeving wanneer er sprake is van gelijktijdig gebruik van evenementengebieden of als wegwerkzaamheden plaatsvinden in de gebieden dan wel de omgeving.
- Rekening houden met de gevaren van nabijgelegen transportroutes gevaarlijke stoffen -inclusief buisleidingen- en risicovolle objecten die in geval van incidenten een negatief effect kunnen hebben op een evenementengebied.
- Aandacht hebben voor flora en fauna maar ook natuurbrandrisico's wanneer een evenementengebied zich bevindt of nabij een natuurgebied.
- Bij het inrichten van het evenementengebied zorgdragen voor voldoende

parkeermogelijkheden en het regelen van de bereikbaarheid, zowel naar het evenement als de nabije omgeving, van de hulpdiensten. Hierbij zijn de routes van de hulpdiensten zoveel mogelijk gescheiden van de verkeersstromen voor het publiek.

- In geval van vluchten bij calamiteiten rekening houden met voldoende vluchtcapaciteit op een evenementengebied zelf maar ook vluchtcapaciteit naar de omgeving.

De vluchtroutes behoren duidelijk herkenbaar te zijn en over voldoende breedte vrij te zijn van obstakels om (grote) groepen mensen te kunnen laten vluchten.

⚡ ENERGIETRANSITIE

De overgang naar nieuwe energiesystemen met aandacht voor veiligheid.

ENERGIETRANSITIE

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Nederland staat voor een enorme uitdaging op energiegebied. Fossiele brandstoffen zijn eindig, duurzame alternatieven hebben de toekomst. Om de klimaatdoelstellingen te halen, moet het hele energiesysteem op de schop, om te bereiken dat de CO₂-uitstoot in 2050 is teruggebracht tot nagenoeg nul. Deze grootschalige transitie zal een forse impact hebben op de fysieke leefomgeving van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden: zij zal de inrichting en het gebruik van land en water in ons land veranderen. In deze enorme transitie krijgt de gemeente de regierol.

Maar die energietransitie heeft ook zijn keerzijde, zoals nieuwe veiligheidsrisico's rond elektrisch rijden, toepassing van waterstof en grootschalig gebruik van zonnepanelen in combinatie met lithium-ion buurtbatterijen, het gebruik van biomassa en geothermie. De veiligheidsrisico's voor de fysieke leefomgeving zijn daarmee niet per definitie groter, maar wel anders.

De risico's van vernieuwingen in de winning, opslag, productie, transport en het gebruik van energie zijn nog grotendeels onbekend. Volgens het Ministerie van Economische Zaken zijn alle partijen, maar primair overheden (en daarmee ook de veiligheidsregio's als verlengd lokaal bestuur), gezamenlijk verantwoordelijk voor het omgevingsmanagement bij energieprojecten; het afwegen van verschillende omgevingsfactoren zoals milieu, gezondheid, veiligheid etc. is dus een integrale opgave.

Met de komst van de Omgevingswet wordt die integrale werkwijze gefaciliteerd en komt er meer ruimte om op lokaal niveau afwegingen te maken over hoe initiatieven op een veilige manier mogelijk te maken. Naast bijvoorbeeld kosteneffectiviteit, technische haalbaarheid en omgevingskwaliteit, vormt veiligheid namelijk één van de afwegingsfactoren in de besluitvorming over de inrichting van de fysieke leefomgeving. We ondersteunen een veilige energietransitie, door vroegtijdig mee te denken en te adviseren in mogelijke beleidskeuzes en (project)ontwikkelingen die lokaal en regionaal voorliggen.³

Aandachtspunten:

- Betrek de veiligheidsregio in een vroeg stadium bij nieuwe initiatieven op het gebied van de energietransitie, zodat zij vroegtijdig risico's inzichtelijk kan maken en hierover kan adviseren.

- Reserveer ruimte in het plangebied voor het realiseren van duurzame energievoorzieningen waarbij rekening wordt gehouden met de risico's hiervan.

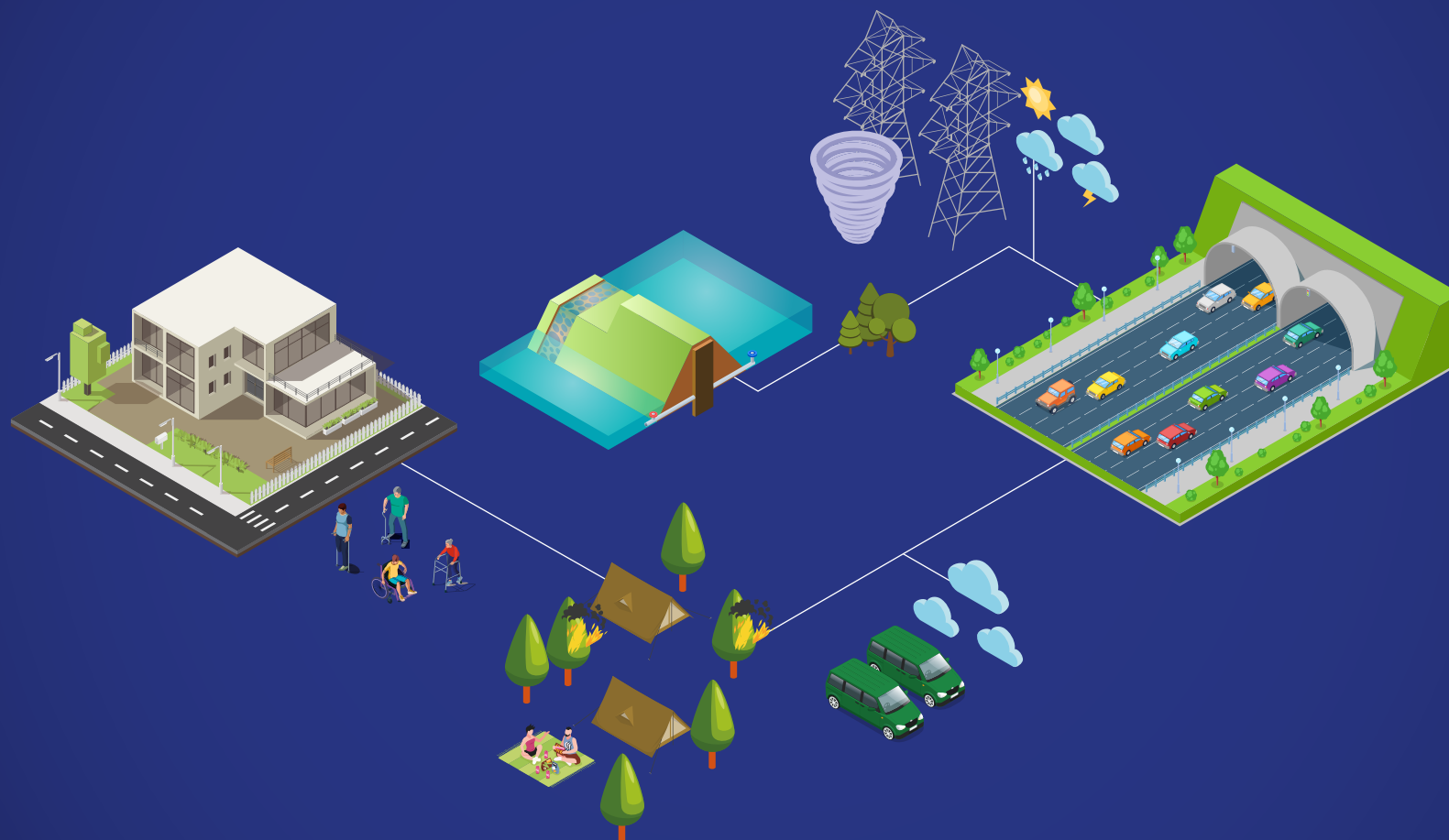

³ Zie ook: infoblad energietransitie, Instituut Fysieke Veiligheid (IFV)

KLIMAATADAPTATIE

Anticiperen op de gevolgen van de
klimaatverandering voor onze veiligheid.

KLIMAATADAPTATIE

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Klimaatverandering leidt ertoe dat weersomstandigheden extremer worden en vaker zullen voorkomen. Hitte, droogte, wateroverlast (extreme buien met o.a. onweer en valwinden) en overstromingen hebben gevolgen voor de veiligheid en gezondheid van de omgeving. Het is daarom belangrijk om in de omgevingsvisie stil te staan bij de raakvlakken tussen klimaat(adaptatie) en een veilige en gezonde leefomgeving.

In de Nationale klimaatadaptatiestrategie (2016) zijn de gevolgen van klimaatverandering voor vier klimaattrends in vier bollenschema's opgenomen. Door middel van een klimaatstresstest maken gemeenten kwetsbare plekken voor overstroming, wateroverlast, droogte en hitte inzichtelijk. Deze resultaten zijn input voor het in beeld brengen van de gevolgen van klimaatverandering voor de veiligheid en gezondheid van de inwoners van het gebied en de omgeving. Het is daarom waardevol om de resultaten van de klimaatstresstesten te gebruiken bij het opstellen van een omgevingsvisie.

De gevolgen van klimaatverandering zijn onder andere:

- Hittestress bij inwoners door extreem weer;
- Uitval van delen van vitale en kwetsbare infrastructuur door extreem weer (ICT, energie);
- Groter risico op (natuur)branden;
- Frequentere oogstschade en andere schade in tuin- en landbouw;
- Beperkingen in scheepsvaart;
- Schade aan gebouwen en infrastructuur.

Klimaatverandering leidt tot een andere soorten incidenten en crises die zich zowel acuut als sluipend voor kunnen doen. De gevolgen van klimaatverandering zijn daarmee onlosmakelijk verbonden met bestaande thema's en processen die binnen het veld van fysieke veiligheid belangrijk zijn zoals water en evacuatie, brandveiligheid, vitale infrastructuur en voorzieningen en evenementenveiligheid.

Aandachtspunten:

- Wateroverlast en/of extreme buien (o.a. met onweer en valwinden) kunnen leiden tot uitval van (vitale) infrastructuur. Door een bewuste inrichting van de leefomgeving kunnen dergelijke objecten worden beschermd.
- Als gevolg van langdurige droogte kunnen er problemen ontstaan met waterkeringen en neemt het risico op (natuur)branden toe. Reserveer daartoe planruimte voor waterberging in droge perioden.

VERDICT WONEN

De woningbouwopgave verantwoord veilig mogelijk maken.

VERDICHT WONEN

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

De druk op de woningmarkt is hoog. Om de verwachte groei te kunnen opvangen, moeten er extra woningen worden gebouwd. Tegelijkertijd moet er ook voldoende ruimte zijn voor andere functies zoals recreëren, reizen en werken. Om deze functies te combineren en groen en natuur te behouden wordt er steeds vaker gekozen voor verdichting. Dit betekent dat er hoge(re) dichtheden van bebouwing en voorzieningen ontstaan. Bebouwing zal bovendien in toenemende mate de grond en de lucht in gaan. Om een veilige en gezonde leefomgeving te behouden en/of te creëren moet er in de omgevingsvisie aandacht besteed moeten worden aan veilige en gezonde inrichting van de omgeving, woningen en gebouwen.

Aandachtspunten:

- Rekening houden met de afstand tot transportroutes (weg, water, spoor en buisleidingen) van gevaarlijke stoffen en opslagen met gevaarlijke stoffen en het ontwikkelen van woningen en andere voorzieningen. Dit is belangrijk in verdichte gebieden, omdat er meer mensen, woningen en voorzieningen in een gebied aanwezig zijn die getroffen kunnen worden door een incident.
- Als gevolg van het verdichten zal er ook dichter op groene gebieden worden gebouwd. In geval van een natuurbrand is deze omgeving extra kwetsbaar voor brand en de gevolgen daarvan. Hierdoor kunnen grote groepen mensen moeten vluchten. Dit is vooral lastig voor kwetsbare personen (ouderen, kinderen etc.). In verdichte gebieden dient daarom extra aandacht te worden besteed aan de vluchtcapaciteit in de openbare ruimte.
- Door het dicht bebouwen van schaarse ruimte kan het vluchten in geval van incidenten een probleem zijn. Vluchten van de risicobron af kan lastig of niet mogelijk zijn door de dichte bebouwing. Mensen zullen daardoor langere routes moeten afleggen om in een veilig gebied te komen.
- Het autoluw maken van gebieden leidt ertoe dat bepaalde locaties lastig of niet te bereiken zijn voor hulpdiensten. Indien er wordt gekozen voor het autoluw maken van gebieden, dient dit in overleg te gebeuren met de veiligheidsregio. Op deze manier kan gezamenlijk worden gekeken hoe de bereikbaarheid van de hulpdiensten wordt geborgd.

- Door verdichting zal er meer in en op elkaar gebouwd worden. Hierdoor kunnen problemen ontstaan ten aanzien van de bestrijdbaarheid van branden. Het risico bestaat dat hulpdiensten lastig of niet bij branden kunnen komen vanwege de dichte bebouwing.

Foto: Jeffrey Scheffers | Skefdeluxe

Een kringlooeconomie met aandacht voor veiligheid.

CIRCULAIRE ECONOMIE

SAMENWERKEN AAN EEN VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

Onze huidige economie draait nog voor een groot deel op steenkool, aardgas en olie. Deze fossiele grondstoffen zijn de basis voor bijna alles om ons heen: het opwekken van stroom, het aandrijven van een auto of het maken van gebruiksvoorwerpen als computers, plastic zakken en kleding. De hoeveelheid grondstoffen in de wereld is niet oneindig, waardoor het lineaire economische stelsel ook niet oneindig houdbaar is.

Maar steeds vaker kan het ook anders via een circulaire economie: een kringloopeconomie waarin afval wordt hergebruikt en omgevormd tot een nieuw product, waardoor er een minimale hoeveelheid afval overblijft en het grondstofgebruik geminimaliseerd wordt. We gebruiken gekweekte gewassen van land, resthout uit bossen, en plantaardig afval voor steeds meer toepassingen. Niet alleen als biobrandstof, maar ook als hoogwaardige bouwmaterialen, medicijnen, chemicaliën of plastics.

De oppervlakte van de aarde is eindig, grondstoffen kunnen opraken en de opnamecapaciteit van de atmosfeer en de natuur is begrensd. Om een goede leefomgeving en ons welvaarniveau te behouden, is het noodzakelijk dat ecosystemen goed functioneren en hulpbronnen steeds opnieuw worden gebruikt.

De ontwikkeling van een hernieuwbare economie, op voorwaarde dat we 'm goed inrichten, helpt ons om een uitweg te vinden uit het huidige niet-duurzame systeem. Hiervoor is ontwikkeling en innovatie nodig. Ontwikkeling en innovatie met de juiste aandacht voor veiligheid. Ontwikkeling en innovatie introduceert ook nieuwe (onbekende) risico's.

Risico's bij de productie, bij de verwerking en het gebruik van deze producten.

Omgevingswet

De Omgevingswet stimuleert duurzame ontwikkeling via de maatschappelijke doelen die zijn benoemd in de wet, zoals het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit. Duurzame ontwikkeling wordt in de Omgevingswet gedefinieerd als 'ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden voor de toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen'.

Wij stimuleren een duurzame samenleving. Een circulaire economie maakt daar in onze visie onlosmakelijk deel van uit. Wel hebben we vanuit onze brede expertise aandacht voor veiligheid bij het ontwerp van circulaire producten en uiteindelijk de feitelijke toepassing daarvan in onze leefomgeving.

VISIE VEILIGE EN GEZONDE LEEFOMGEVING

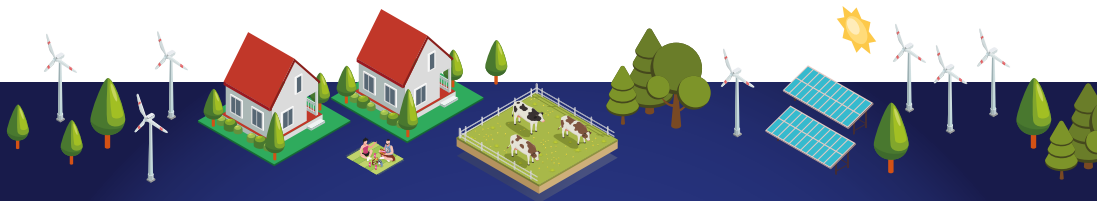
Een veilige, duurzame en aantrekkelijke regio
Midden- en West-Brabant nu en in de toekomst.

Meer informatie

Voor meer informatie over de rol van de veiligheidsregio en de Omgevingswet verwijzen we je graag naar de handreiking 'Veilige leefomgeving' van de drie Brabantse veiligheidsregio's.

Deze handreiking vormt een naslagwerk voor- en uitnodiging aan gemeenten om samen met de veiligheidsregio te komen tot een goede borging van het aspect veiligheid in de kerninstrumenten.

Contact

Bent u benieuwd wat we voor u kunnen betekenen?
Gaat u aan de slag met een omgevingsvisie,
een omgevingsplan of heeft u een initiatief?
Onze adviseurs staan voor u klaar!

Neem contact op met de sector Risico- en Crisisbeheersing
via info@vrmwb.nl of neem contact op met de
omgevingsadviseur voor uw gemeente.

Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant

Postbus 3208
5003 DE Tilburg

Bezoekadres
Doornboslaan 225-227
4816 CZ Breda
T 088 2250 000
vrmwb.nl